

مهمترین تحولات سیاسی-اجتماعی و اقتصادی جمهوری آذربایجان در سال ۲۰۱۵

جمهوری آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی شاهد تحولات سیاسی-اجتماعی و اقتصادی مهمی بود که به برخی از آنها پرداخته می شود.

آران نیوز : در سال ۲۰۱۵ میلادی ما شاهد ادامه فشار حاکمیت باکو بر علیه فعالان آذری هستیم. در این سال دولت آذربایجان با توسل به اتهامات واهی و بی اساس لایلا و عارف یونس، رسول جعفر اف و انتقام علی اف از فعالان حقوق بشر آذری، خدیجه اسماعیل اوا خبرنگار صدای آزادی در باکو، رثوف میر قدیر اف روزنامه نگار آذری و جیحون جعفر اف از اساتید الهیات آذربایجان را به زندان محکوم نمود. در نتیجه فشارهای بین المللی دولت باکو مجبور شد تا لایلا و عارف یونس را به دلیل بیماری آزاد نماید. اولین دوره بازیهای المپیک اروپایی در سال ۲۰۱۵ میلادی به میزبانی باکو برگزار شد. دولت آذربایجان قصد داشت تا با برگزاری این مسابقات وجهه بین المللی این کشور را که تخریب شده بود، ترمیم نماید ولی نه تنها به خواسته خویش نرسید بلکه در ایام برگزاری مسابقات موج انتقادات از حاکمیت آذربایجان بویژه در موضوع حقوق بشر افزایش یافت و حتی برخی از سازمانهای حقوق بشری خواستار تحریم مسابقات از سوی کشورهای اروپایی شدند. حیف و میل درآمدهای نفتی برای برگزاری اولین دوره بازیهای المپیک اروپایی در حالی صورت گرفت که بسیاری از شهروندان آذربایجانی زیر خط فقر زندگی می کنند و حتی برخی جوانان آذری برای کار به روسیه مهاجرت می کنند. پنجمین انتخابات مجلس ملی آذربایجان در این سال برگزار شد. این انتخابات در حالی با پیروزی حزب حاکم آذربایجان نوین خاتمه یافت که با مشارکت اندک مخالفان سیاسی دولت باکو همراه بود و اسلامگرایان آذربایجان نیز آن را تحریم کرده بودند. از سوی دیگر دفتر کار با نهادهای دموکراتیک و دموکراسی سازمان همکاری و امنیت اروپا بدلیل اختلاف با دولت باکو در مورد تعداد ناظران از نظارت بر انتخابات مجلس ملی آذربایجان خودداری کرد. روند برگزاری این انتخابات با انتقادات شدید برخی از احزاب سیاسی مخالف دولت باکو روبرو شد و آنها دولت را به تقلب در انتخابات متهم ساختند. پیروزی حزب حاکم آذربایجان نوین در این انتخابات علیرغم وجود برخی مشکلات سیاسی-اجتماعی و اقتصادی در این کشور و نیز مشارکت اندک مخالفان سیاسی دولت باکو به عوامل مختلفی بر می گشت که حتی با وجود مشارکت مخالفان پیروزی حزب آذربایجان نوین مسجل بود. یکی از این عوامل به عدم اعتماد مردم آذربایجان به مخالفان سیاسی دولت باکو باز می گردد. مردم آذربایجان از رهبران احزاب مخالف در موضوع مناقشه قره باغ کوهستانی و اداره کشور در اوایل استقلال آذربایجان خاطره خوبی ندارند و از سوی دیگر مردم با مشاهده رشد اقتصادی آذربایجان بعد از شروع ریاست جمهوری الهام علی اف که با فروش نفت ارتباط مستقیم دارد و به شکل گیری یک دولت رانتیر در این کشور کمک کرده است، بر این باورند که برای ادامه روند توسعه جمهوری آذربایجان الهام علی اف و حزب آذربایجان نوین گزینه بهتری هستند.

یکی از مهمترین تحولات سیاسی آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی به عزل الدار محمود اف و علی عباس اف وزرای امنیت ملی و ارتباطات و فن آوری اطلاعات آذربایجان بر می گردد. در رسانه های آذربایجان باج گیری از بازرگانان و فعالان اقتصادی، شنود غیر قانونی مکالمات تلفنی مسئولان ارشد آذری و تلاش برای سرنگونی حاکمیت الهام علی اف از علل برکناری الدار محمود اف اعلام شد. همچنین رسانه های آذربایجان تاکید داشتند که علی عباس اف وزیر ارتباطات و فن آوری اطلاعات آذربایجان بدلیل همکاری با الدار محمود اف در شنود غیر قانونی مکالمات تلفنی مسئولان ارشد آذری برکنار شده است. یکی از حوادث ناگوار در آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی شهادت پنج تن از دینداران قصبه نارداران باکو توسط نیروهای امنیتی آذربایجان است. ماموران پلیس برای بازداشت حاجی طالع باقرزاده از روحانیون برجسته آذری و رئیس "سازمان وحدت مسلمانان جمهوری آذربایجان" و تعدادی از اعضای ارشد این سازمان به حسینی نارداران باکو وارد شده و با مقاومت دینداران آذری روبرو شدند که در نتیجه درگیری بین طرفین پنج تن از دینداران به شهادت رسیدند. ماموران پلیس در این عملیات چهارده تن از دینداران آذری از جمله حاجی طالع باقرزاده را بازداشت نمودند. ماموران پلیس همچنین با یورش به منزل مسکونی حاجی ذوالفقار میکائیل زاده از دیگر شخصیت های مطرح شیعه این کشور و از اعضای سرشناس سازمان وحدت مسلمانان جمهوری آذربایجان وی را بازداشت کردند. این در حالی است که حاجی ذوالفقار میکائیل زاده در محل حادثه حضور نداشت. دولت باکو اعلام داشت که اعضای سازمان وحدت مسلمانان قصد براندازی حاکمیت آذربایجان را داشته اند. عدم مشارکت دینداران آذری در انتخابات مجلس ملی آذربایجان، تحت الشعاع قرار دادن حضور کمرنگ مردم در انتخابات مجلس ملی آذربایجان، کمرنگ ساختن موضوع حمایت های حاکمیت باکو از گسترش وهابیت در آذربایجان در نزد افکار عمومی این کشور و ترس حاکمیت باکو از رشد بیداری اسلامی در آذربایجان از عوامل تاثیرگذار در یورش نیروهای امنیتی آذربایجان به قصبه نارداران باکو برای سرکوبی دینداران آذری و اعضای سازمان وحدت مسلمانان آذربایجان ارزیابی می شود. در عرصه سیاست خارجی آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی، روابط تهران-باکو علیرغم تلاش مقامات ایران برای بهبود روابط با آذربایجان در نهایت تحت الشعاع حادثه قصبه نارداران باکو قرار گرفت. بعد از کشتار شیعیان آذربایجان در نارداران مسئولان آذری اتهامات بی اساس بر علیه ایران زده و ایران را محرک شیعیان آذربایجان برای سرنگونی دولت باکو قلمداد نمودند. رابطه آذربایجان با ترکیه نیز در سال ۲۰۱۵ میلادی همانند دوره های قبلی همچنان در مسیر توسعه بود. سفر احمد داوود اوغلو نخست وزیر ترکیه به باکو بعد از بروز تنش در روابط آنکارا-مسکو در خور توجه بود. صحنه بوسیدن پرچم آذربایجان توسط نخست وزیر ترکیه در باکو در رسانه های دو کشور انعکاس یافت و تحلیل گرایان سیاسی اعلام داشتند که حرکت نخست وزیر ترکیه در باکو بی ارتباط با تصمیم احتمالی روسیه برای قطع صادرات گاز به این کشور نبوده است و نخست وزیر ترکیه در آذربایجان از مقامات باکو خواسته است تا در صورت تصمیم احتمالی روسیه برای قطع صادرات گاز به ترکیه، گاز مورد نیاز این کشور را تامین نمایند. در مورد رابطه آذربایجان با رژیم صهیونیستی در این سال بایستی به انتصاب دانیل استاو به عنوان سفیر جدید رژیم صهیونیستی در باکو اشاره نمود. شیمون پترز رئیس سابق رژیم صهیونیستی، اورن هازان معاون کنست رژیم صهیونیستی و مندی سافادی دیگر نماینده کنست به باکو سفر کرده و با مسئولان آذربایجان دیدار کردند. همچنین علی حسن اف مسئول بخش اجتماعی-سیاسی نهاد ریاست جمهوری آذربایجان و عاکف علیزاده رئیس آکادمی ملی علوم آذربایجان به سرزمین های اشغالی سفر کردند که در سفر عاکف علیزاده موافقت نامه همکاری بین آکادمی ملی علوم آذربایجان و آکادمی ملی علوم طبیعی و پزشکی رژیم صهیونیستی به امضاء رسید. در این سال تعدادی از مسئولان آمریکایی از جمله استیو فاگین مسئول بخش ایران وزارت امور خارجه آمریکا، اولین فارکاس معاون وزیر دفاع آمریکا در امور روسیه، اوکراین و اوراسیا، دانیل نادل و استیسی برنارد دیویس دو تن از اعضای دفتر آزادی اعتقادات وزارت امور خارجه آمریکا، ریچارد هوگلاند دستیار وزیر امور خارجه آمریکا، آموس هوشتاین نماینده حوزه انرژی وزارت امور خارجه آمریکا و ویکتوریا نولاند دستیار وزیر امور خارجه آمریکا در امور اروپا و اوراسیا به باکو سفر و با مسئولان ارشد آذری دیدار کردند و علاوه بر این رابرت چاکوتا به عنوان سفیر جدید آمریکا در باکو منصوب شد. با وجود این گزارشات برخی از نهادهای آمریکایی از جمله وزارت امور خارجه آمریکا در مورد نقض حقوق بشر در آذربایجان روابط دو کشور را گاتا تا مرز تنش پیش می برد. شاید بتوان مذاکرات مربوط به مناقشه قره باغ کوهستانی را از مهمترین تحولات سیاست خارجی آذربایجان در سال

۲۰۱۵ میلادی دانست. در این سال مقامات آذری و ارمنی چندین بار آخرین روند مربوط به مذاکرات حل و فصل مناقشه قره باغ کوهستانی را با همدیگر مرور کردند. در این سال با وجود تلاش اعضای گروه مینسک سازمان همکاری و امنیت اروپا برای نزدیک کردن دیدگاههای طرفین مناقشه، به نظر می رسد که پیشرفتی در جریان مذاکرات حاصل نشده است. از سوی دیگر در این مدت درگیریهای شدیدی بین نظامیان آذربایجان و ارمنستان در خطوط تماس صورت گرفت که نسبت به دوره های قبلی بی سابقه بود. در عرصه اقتصادی مهمترین تصمیم حاکمیت آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی، کاهش ارزش منات پول ملی این کشور در برابر دلار آمریکا طی دوبار بود. دولت باکو هدف از افزایش نرخ دلار در برابر منات آذربایجان را افزایش تحرک به روند متنوع سازی اقتصادی، افزایش ظرفیت های صادراتی و ثبات مالی عنوان نمود. این تصمیم بدلیل به بار آوردن گرانی با تجمعات اعتراض آمیز در برخی از شهرهای آذربایجان مواجه شد.